

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

Педагогічний факультет
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 6 Педагогіка

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність:	017 Фізична культура і спорт
Освітня програма:	Фізична культура і спорт

Рівне 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Фізична культура і спорт» зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Розробник: доктор педагогічних наук, доцент, професор Марчук О.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 року

Завідувач кафедри (Мельничук Л.Б.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Фізична культура і спорт» зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Гарант освітньої програми (Сотник Ж.Г.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 року

Голова (Сойко І.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: Освіта/Педагогіка	Обов'язковий освітній компонент	
	спеціальність 017 «Фізична культура і спорт»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3	Освітня програма: «Фізична культура і спорт»	1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1 -й
		Лекції	
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фізичне в культура і спорт» підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 «Освіта»/Педагогіка.

Мета - забезпечення знань майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту про основні категорії педагогіки, історію педагогіки, специфіку організації освітнього процесу в закладах освіти, систему освіти України, методи, форми та прийоми навчання та виховання дітей та підлітків, інноваційні методи навчання, специфіку роботи педагогів в НУШ, організацію партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу, особливості організації навчання в дистанційній формі, в умовах воєнного стану та пандемії.

Завдання:

- ознайомити здобувачів освіти з основними теоретико-методологічними підходами до вивчення предмета, основних понять і категорій педагогіки, методами педагогічних досліджень і сформуванню в них умінь користуватися цими методами у своїй практичній діяльності;

- сформуванню у здобувачів освіти розуміння понять: «сутність та структура процесу навчання», «принципи та закономірності процесу навчання», «методи» і «засоби навчання», «форми організації навчання», «педагогічні інновації»;

- розкрити суть понять: «виховання», «самовиховання», «сутність процесу виховання», «закономірності та принципи процесу виховання»;

- засвоїти основні поняття: «зміст освіти», «система освіти», «навчальні плани, програма, підручник»;

- дати поняття про класифікацію методів виховання; колектив, стадії розвитку колективу;

- навчити здобувачів освіти планувати виховну роботу класного керівника, організовувати планування роботи у дитячому колективі;

- ознайомити здобувачів освіти із реформуванням освіти України в контексті процесів глобалізації та інтеграції; специфікою навчання дітей в НУШ; розробкою стратегії партнерської взаємодії; використання активних методів та прийомів під час он-лайн навчання; створення безпечного середовища в умовах воєнного стану.

Результатом навчання за дисципліною «Педагогіка» є набуття здобувачами освіти відповідно до освітньо-професійної програми таких **компетентностей**: ЗКЗ (загальні компетентності), ФК (спеціальні, фахові компетентності):

ЗК 2. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК 1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості.

ФК 10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.

Опанувавши дисципліну «Педагогіка» здобувачі освіти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» повинні володіти такими **програмами результатами навчання**:

ПРН 3. Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ПРН 4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

ПРН 17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки

Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.

Предмет педагогіки, її категорії (виховання, навчання, освіта). Етапи становлення педагогіки як науки. Погляди відомих вітчизняних вчених на освіту та виховання. Система педагогічних наук: загальна педагогіка, вікова педагогіка, корекційна педагогіка, галузеві педагогіки, історія педагогіки, порівняльна педагогіка, соціальна педагогіка, духовна педагогіка, козацька педагогіка, педагогіка народного календаря, родинна педагогіка, предметні методики. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання сучасної педагогіки. Напрями і течії зарубіжної педагогіки (філософська, психолого-педагогічна, соціальна). Методи науково-педагогічного дослідження.

Реформування освіти сьогодення. Система освіти України. Процеси глобалізації та інтеграції в освіті. Характеристика «Закону про освіту».

Тема 2. Розвиток і формування особистості.

Загальне поняття про розвиток і формування особистості. Людина як єдність трьох компонентів – анатомо-фізіологічного, психічного і соціального. Рушійні сили і закономірності розвитку. Вплив середовища (природного та соціального) на розвиток особистості. Вплив спадковості на розвиток особистості. Вплив діяльності на розвиток особистості. Формування людини як особистості та його види – стихійне, цілеспрямоване, самоформування. Акселерація та ретардація. Робота із неблагополучними сім'ями. Інклюзивна освіта.

Змістовий модуль 2. Теорія навчання (дидактика)

Тема 3. Суть процесу навчання в НУШ.

НУШ - як основна реформа освіти сьогодення. Головні завдання і принципи НУШ. Навчання як вид пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Суть процесу навчання, його методологічна основа. Рушійні сили навчального процесу. Функції навчання. Основні етапи засвоєння знань: сприймання, усвідомлення й осмислення, закріплення, застосування. Їх взаємозв'язок. Типи навчання. Мотивація навчальної діяльності здобувачів освіти. Закономірності навчання, їх характеристика. Поняття про принципи навчання як категорію дидактики. Класичні принципи навчання: виховуючий характер навчання, науковість у навчанні, систематичність і послідовність, наочність, міцність знань, доступність навчання, врахування вікових та індивідуальних особливостей, диференційований підхід. Особливості організації офлайн, онлайн (дистанційного) та змішаного навчання.

Основні принципи державного стандарту НУШ: презумпція талановитості дитини, цінність дитинства, радість пізнання, розвиток особистості, здоров'я, безпека.

Тема 4. Методи навчання.

Суть методів навчання. Функції методів навчання. Інноваційні методи навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Методи навчання за джерелом отримання знань (словесні, наочні, практичні). Методи навчання за характером логіки пізнання (репродуктивний, пояснювально-ілюстрований, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький). Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності (аналіз, синтез, індукція, дедукція). Методи контролю за навчальною діяльністю учнів (усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований). Вибір методів навчання. Засоби навчання: статичні, динамічні. Інноваційні методи навчання. STREAM-освіта в сучасній школі.

Тема 5. Організаційні форми навчання.

Форми організації навчання, їх становлення. Класно-урочна система навчання в її історичному розвитку. Урок як одна із основних форм організації навчання учнів. Вимоги до сучасного уроку в школі. Типи уроків, їх структура. Підготовка вчителя до уроку. Аналіз уроку. Нетрадиційні форми занять із здобувачами освіти. Поняття про кейс-уроки.

Креативні технології на заняттях в НУШ. Інтеграція навчального матеріалу. Позаурочні форми навчання.

Тема 6. Зміст освіти в школі.

Суть і завдання змісту освіти. Основні принципи реформування змісту шкільної освіти: гуманітаризація, інтеграція, диференціація. Концепції освіти. Види освіти. Рівні освіти. Документи, в яких реалізується зміст освіти в школі. Навчальний план: загальна характеристика документа, структура, компоненти, поетапність формування (базовий, типовий, робочий), види. Навчальна програма: структура, принципи побудови, вимоги. Навчальний підручник: структура, функції, вимоги.

Змістовий модуль 3. Теорія виховання

Тема 7. Суть процесу виховання.

Загальне поняття про процес виховання. Рушійні сили виховного процесу. Компоненти виховного процесу. Закономірності і принципи виховання. Характеристика закономірностей виховання. Основні принципи виховання та їх характеристика. Самовиховання. Функції класного керівника.

Тема 8. Зміст процесу виховання.

Зміст морального виховання. Мета, завдання та принципи морального виховання. Основні напрями морального виховання. Форми та методи реалізації морального виховання. Народна педагогіка про моральне виховання. Суть та завдання естетичного виховання. Принципи та система естетичного виховання школярів. Шляхи та засоби естетичного виховання. Народна педагогіка про естетичне виховання. Суть та завдання фізичного виховання. Засоби фізичного виховання. Форми та методи фізичного виховання. Народна педагогіка про фізичне виховання. Суть та завдання трудового виховання. Види праці. Профорієнтаційна робота в школі. Роль народної педагогіки про трудове виховання.

Тема 9. Методи виховання.

Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи формування поведінки та діяльності особистості. Методи стимулювання поведінки та діяльності. Методи самовиховання. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.

Тема 10. Основи управління закладом середньої освіти.

Теоретичні засади управління системою освіти. Основні функції управління. Методична робота та атестація педагогічних працівників. Особливості проведення педради. Ведення ділової документації в закладах освіти.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу. Організація партнерської взаємодії із усіма учасниками освітнього процесу. Дотримання Статуту навчального закладу.

Організація безпечного освітнього середовища в закладах освіти. Дотримання санітарно-гігієнічних норм в закладах освіти під час пандемії та воєнного стану. Організація безпечного середовища від час перебування дітей в укриттях. Співпраця ОТГ із закладами освіти.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки												
Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.	9	2	2			5	11	2	2			7
Тема 2. Розвиток і формування особистості.	9	2	2			5	9	2				7
Змістовий модуль 2. Теорія навчання (дидактика)												
Тема 3. Суть процесу навчання в НУШ.	9	2	2			5	9	2				7
Тема 4. Методи навчання.	9	2				5	9					9
Тема 5. Організаційні форми навчання.	9	2				7	9					9
Тема 6. Зміст освіти в школі	9	2				7	9					9
Змістовий модуль 3. Теорія виховання												
Тема 7. Суть процесу виховання	9	2				7	9					9
Тема 8. Зміст процесу виховання	9	2		2		7	9		2			7
Тема 9. Методи виховання	9	2				5	8					8
Тема 10. Основи управління закладом середньої освіти.	9	2	2			7	8					8
Усього годин	90	20	10			60	90	6	4			80

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.	2/2
2	Тема 2. Розвиток і формування особистості.	2
3	Тема 3. Суть процесу навчання в НУШ.	2
4	Тема 4. Зміст процесу виховання.	2
5	Тема 5. Основи управління закладом середньої освіти.	2/2

Разом	10/4
--------------	-------------

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.	6/8
2	Тема 2. Розвиток і формування особистості.	6/8
3	Тема 3. Суть процесу навчання в НУШ.	6/8
4	Тема 4. Методи навчання.	6/8
5	Тема 5. Організаційні форми навчання.	6/8
6	Тема 6. Зміст освіти в школі	6/8
7	Тема 7. Суть процесу виховання	6/8
8	Тема 8. Зміст процесу виховання	6/8
9	Тема 9. Методи виховання	6/8
10	Тема 10. Основи управління закладом середньої освіти.	6/8
	Разом	60/80

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

№ з/п	Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки					
1	Тема 1. Предмет і завдання педагогіки.	Вивчення лекційного матеріалу, укласти схему «Види педагогіки». Підготувати реферат про життя і діяльність В. Сухомлинського.	Реферативні повідомлення, структурно-логічна схема, виконання тестових завдань	Основна 5, 3, 12, 21. Допоміжна 41,46,53.	6
2	Тема 2. Розвиток і формування особистості.	Вивчення лекційного матеріалу, написати 10 порад учителю, як працювати із неблагополучними сім'ями	Усне опитування, перевірка підібраних ситуацій, виконання тестових завдань	Основна 15, 32, 33. Допоміжна 35, 47,49, 69.	6
Змістовий модуль 2. Теорія навчання (дидактика)					
3	Тема 3. Суть процесу навчання в НУШ.	Вивчення лекційного матеріалу, Законспектувати Закон України «Про освіту»	Реферативні повідомлення, виконання тестових завдань	Основна 13, 19. Допоміжна 48, 63, 64, 68.	6
4	Тема 4. Методи навчання.	Вивчення лекційного матеріалу, Розробити презентацію «Методи навчання в НУШ»	Складені розповіді, виконання тестових завдань	Основна 8, 14, 23. Допоміжна 40, 52, 58, 71.	6
5	Тема 5.	Вивчення лекційного	Конспект	Основна 8,	6

	Організаційні форми навчання.	матеріалу, розробити конспект уроку (клас та тема на вибір студента)	заняття, виконання тестових завдань	14, 23. Допоміжна 40, 52, 58, 71.	
6	Тема 6. Зміст освіти в школі	Вивчення лекційного матеріалу, проаналізувати шкільний підручник (на вибір студента)	Аналіз шкільного підручника, розклад занять, виконання тестових завдань	Основна 8, 14, 23. Допоміжна 40, 51, 58, 71.	6
Змістовий модуль 3. Теорія виховання					
7	Тема 7. Суть процесу виховання	Вивчення лекційного матеріалу, законспектувати «Національну доктрину розвитку освіти»	повідомлення, виконання тестових завдань	Основна 1, 10, 14, 20 Допоміжна 38, 41, 59, 70, 71.	6
8	Тема 8. Зміст процесу виховання	Вивчення лекційного матеріалу, підготувати повідомлення про вчення А. Макаренка про дитячий колектив.	Конспект, виконання тестових завдань	Основна 2, 4, 7, 24, Допоміжна 42, 52.	6
9	Тема 9. Методи виховання	Вивчення лекційного матеріалу, розробити конспект виховного заходу	Реферативне повідомлення, виконання тестових завдань	Основна 11, 20, 27. Допоміжна 39, 44, 48, 53.	6
10	Тема 10. Основи управління загальноосвітнім навчальним закладом.	Вивчення лекційного матеріалу, написати повідомлення про партнерську взаємодію учасників освітнього процесу, розробити план виховної роботи	План роботи закладу на 1 семестр, виконання тестових завдань	Основна 23, 26, 28. Допоміжна 3, 47, 67, 69, 71.	6
	Разом				60

8. Індивідуальні завдання

Тема 1. Предмет і завдання педагогіки

1. Підготувати реферативні повідомлення про педагогічний внесок вітчизняних і зарубіжних педагогів у розвиток педагогіки як науки.
2. Написати реферат на одну із тем:
Історичні витоки української педагогіки.
К.Д.Ушинський – видатний український педагог.
Педагогічна діяльність А.С. Макаренка.
Видатний український педагог В.О. Сухомлинський.
Основоположник дидактики Я.А. Коменський.
Педагогічні ідеї Д. Локка.

Педагогічні погляди Ж.- Ж. Руссо.
Педагогічні погляди К.Гельвеція та Д. Дідро.
Педагогічна діяльність та ідеї Й.Г. Песталоцці.
Теорія навчання і виховання Й. Гербарта.
Дидактика Ф. Дістерверга.
Педагогіка Д. Дьюї.
Життя і діяльність С. Русової.
Життя і діяльність С. Я. Дем'янчука

3. Скласти структурно-логічну схему «Зв'язок педагогіки з іншими науками».

Тема 2. Розвиток і формування особистості.

1. Із періодичної преси дібрати приклади впливу середовища, спадковості, діяльності на розвиток особистості.
2. Користуючись ресурсами Інтернету, підготувати повідомлення про неблагополучну сім'ю. Як педагог може вплинути на покращення умов життя і навчання дітей із неблагополучних родин.
3. Поясніть значення терміну *інклюзивна освіта*.

Тема 3. Суть процесу навчання

1. Підготувати реферативні повідомлення (за вибором) на теми:

Застосування проблемного навчання в шкільній освіті.
Роль пояснювально-ілюстративного типу навчання в школі.
Особистісно орієнтоване навчання – оновлена парадигма освіти.
Реформування навчання в НУШ.
Інноваційні методи навчання та викладання в НУШ.
Педагогічна креативність вчителя.

2. Які вимоги ставляться до організації дистанційної освіти?
3. Які вимоги до розробки навчальних презентацій?

Тема 4. Методи навчання

1. Напишіть повідомлення про методи навчання в НУШ.
2. Підберіть 5-7 креативних завдань для учнів початкової школи.

Тема 5. Організаційні форми навчання

1. Підготувати конспект заняття із наочністю до навчального предмету з обраної теми (предмет і тема заняття за вибором).
2. Напишіть, із якими труднощами стикається молодий педагог в НУШ та як їх можна подолати.

Тема 6. Зміст освіти

1. Зробити аналіз шкільного навчального підручника (підручник за вибором).
2. Скласти розклад занять на тиждень для будь-якого класу.

Тема 7. Суть процесу виховання

1. Підготувати есе «Ідеал людини – міф чи реальність».
2. Розробити анкету по визначенню рівнів вихованості особистості.
3. Написати визначення поняття *самовиховання*.

Тема 8. Зміст виховання

1. Підготувати конспект заходу на тему «Бережи природу рідного краю».

2. Підготувати есе на теми (за вибором): «Роль естетичного виховання у формуванні особистості», «Система естетичного виховання В.О.Сухомлинського».
3. Підготувати повідомлення про принципи педагогіки миру (згідно вчення С. Я. Дем'янчука)

Тема 9. Методи виховання

1. Укласти структурно-логічну схему «Методи виховання».
2. Користуючись ресурсами Інтернету. Підберіть цікаві повідомлення про виховання дітей в різних країнах.

Тема 10. Основи управління закладом середньої освіти

1. Скласти план виховної роботи закладу на півріччя.
2. Законспектувати «статут закладу освіти»
3. Написати права та обов'язки директора школи.
4. Охарактеризувати принципи створення безпечного освітнього середовища в умовах воєнного стану.

8. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни «Педагогіка» застосовуються наступні методи навчання:

- словесні методи навчання, пояснювально-ілюстративний метод із використанням мультимедійних презентацій під час викладу лекційного матеріалу;
- бесіда з елементами дискусії, ситуативний підхід, бесіда за «круглим столом», «питання-відповідь»;
- проблемно-пошуковий та евристичний (диспут) методи навчання;
- дослідницький метод під час виконання самостійної роботи;
- практичні методи навчання: вправи, задачі, кейси, есе тощо;
- наочні методи навчання: демонстрація, ілюстрація, презентація, навчальні фільми, використання Jamboard, відеолекції.

9. Методи контролю

При вивченні студентами курсу «Педагогіка» застосовуються такі методи контролю:

- поточне (усне) опитування, дискусійне обговорення проблем на практичних заняттях;
- поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів, експрес-контролю тощо, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань тощо;
- контроль самостійної роботи, представлення презентацій;
- індивідуальне та фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- аналіз та оцінювання результатів навчання;
- тестовий підсумковий контроль.

10. Питання гарантованого рівня знань здобувачів вищої освіти

1. Система педагогічних наук: загальна педагогіка (загальні основи педагогіки, теорія навчання, теорія виховання, теорія управління), вікова педагогіка (дошкільна, педагогіка школи, педагогіка дорослих), корекційна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка,

олігофренопедагогіка, логопедія, виправно-трудова педагогіка), галузеві педагогіки (спортивна, військова, вищої школи та ін.), історія педагогіки, порівняльна педагогіка, соціальна педагогіка (агогіка, герогіка, андрагогіка, віктимологія), духовна педагогіка, козацька педагогіка, педагогіка народного календаря, родинна педагогіка, предметні методики.

2. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
3. Завдання сучасної педагогіки.
4. Педагогічне вчення М. Монтесорі.
5. Педагогічні погляди А. С. Макаренка.
6. Життя і діяльність В. А. Сухомлинського.
7. Національний ідеал виховання в педагогічній спадщині С. Русової.
8. Педагогіка миру С. Я. Дем'янчука.
9. Напрями і течії зарубіжної педагогіки (філософська, психолого-педагогічна, соціальна).
10. Методи науково-педагогічного дослідження.
11. Загальне поняття про розвиток і формування особистості.
12. Людина як єдність трьох компонентів – анатоμο-фізіологічного, психічного і соціального.
13. Рушійні сили і закономірності розвитку.
14. Вплив середовища (природного та соціального) на розвиток особистості.
15. Вплив спадковості на розвиток особистості.
16. Вплив діяльності на розвиток особистості.
17. Формування людини як особистості та його види – стихійне, цілеспрямоване, самоформування.
18. Акселерація та ретардація.
19. Навчання як вид пізнавальної діяльності учнів.
20. Суть процесу навчання, його методологічна основа.
21. Рушійні сили навчального процесу.
22. Функції навчання.
23. Основні етапи засвоєння знань: сприймання, усвідомлення й осмислення, закріплення, застосування. Їх взаємозв'язок.
24. Типи навчання.
25. Мотивація навчальної діяльності учнів.
26. Закономірності навчання, їх характеристика.
27. Поняття про принципи навчання як категорію дидактики. Принцип і правило.
28. Класичні принципи навчання: виховуючий характер навчання, науковість у навчанні, систематичність і послідовність, наочність, міцність знань, доступність навчання, врахування вікових та індивідуальних особливостей, диференційований підхід.
29. Суть методів навчання.
30. Функції методів навчання.
31. Різні підходи до класифікації методів навчання.
32. Методи навчання за джерелом отримання знань (словесні, наочні, практичні).
33. Методи навчання за характером логіки пізнання (репродуктивний, пояснювально-ілюстрований, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький).
34. Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності (аналіз, синтез, індукція, дедукція).
35. Методи контролю за навчальною діяльністю учнів (усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований).
36. Вибір методів навчання.
37. Засоби навчання: статичні, динамічні.
38. Форми організації навчання, їх становлення.
39. Класно-урочна система навчання в її історичному розвитку.
40. Урок як основна форма організації навчання учнів. Вимоги до сучасного уроку в школі.

41. Типи уроків, їх структура.
42. Підготовка вчителя до уроку. Аналіз уроку. Позаурочні форми навчання.
43. Суть і завдання змісту освіти.
44. Основні принципи реформування змісту шкільної освіти: гуманітаризація, інтеграція, диференціація. Концепції освіти.
45. Види освіти. Рівні освіти.
46. Документи, в яких реалізується зміст освіти в школі: навчальний план, навчальна програма, навчальні підручники.
47. Навчальний план: загальна характеристика документа, структура, компоненти, поетапність формування (базовий, типовий, робочий), види.
48. Навчальна програма: структура, принципи побудови, вимоги.
49. Навчальний підручник: структура, функції, вимоги.
50. Загальне поняття про процес виховання. Рушійні сили виховного процесу. Компоненти виховного процесу.
51. Закономірності і принципи виховання. Характеристика закономірностей виховання. Основні принципи виховання та їх характеристика.
52. Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи формування поведінки та діяльності особистості. Методи стимулювання поведінки та діяльності. Методи самовиховання. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.
53. Зміст морального виховання. Мета, завдання та принципи морального виховання. Основні напрями морального виховання. Форми та методи реалізації морального виховання.
54. Народна педагогіка про моральне виховання.
55. Суть та завдання естетичного виховання. Принципи та система естетичного виховання школярів.
56. Шляхи та засоби естетичного виховання. Народна педагогіка про естетичне виховання.
57. Суть та завдання фізичного виховання. Засоби фізичного виховання. Форми та методи фізичного виховання. Народна педагогіка про фізичне виховання.
58. Суть та завдання трудового виховання. Види праці. Профорієнтаційна робота.
59. Теоретичні засади управління системою освіти. Основні функції управління. Методична робота та атестація педагогічних працівників.
60. Реформування освіти в Україні.
61. НУШ як ключова реформа міністерства освіти.
62. Організація онлайн (дистанційної) освіти.
63. Створення безпечного навчального середовища під час пандемії та воєнного стану.
64. Інтерактивні методи, форми та прийоми навчання.
65. Організація партнерської взаємодії в НУШ.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота										Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	зараховано
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабка їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	не зараховано
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	

12. Методичне забезпечення

1. Посібники.
2. Опорний конспект лекцій по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення в електронному вигляді (навчальна платформа Moodle).
3. Завдання та методичні рекомендації до виконання практичних робіт (навчальна платформа Moodle).
4. Пакети контрольних завдань для підсумкового контролю (навчальна платформа Moodle).

13. Рекомендована література

Базова

1. Бенедь В.П., Пелех І. В. Педагогічні методи дослідження у фізичному вихованні: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Рівне: "МЕГУ" ім. акад. С. Дем'янчука, 2011. 64 с.
2. Бенедь С. П. Фізичне виховання дітей молодшого шкільного віку спеціальної медичної групи: навч.-метод. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Луцьк: Надстир'я, 1998. 120 с.
3. Бичук О.І. Фізкультурно-оздоровча робота у школі: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів.- Луцьк: Надстир'я, 1997. 144 с.
4. Вишневський О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посібник. К.: Знання, 2008. 566 с.
5. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Академія, 2002. 576 с.
6. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. К.: Вища школа, 1995.- 237 с.
7. Данилевич М.В. Співпраця сім'ї та школи у фізичному вихованні учнів середнього шкільного віку: автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук/ М.В. Данилевич; Волинський державний університет ім. Л. Українки. Луцьк: ВДУ ім. Лесі Українки, 1999. 17 с.
8. Зайченко І. В. Педагогіка: навч. посібник для студентів вищ. пед. навч. закладів. Чернігів, 2003. 528 с.
9. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник. К.: Ліра-К, 2016. 608 с.
10. Кравчук Ю.П. Рухливі ігри: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Рівне: Тетіс, 2009. 90 с.
11. Кузьмінський А. І., В.Л.Омеляненко. Педагогіка: підручник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Знання-Прес, 2004. 445 с.
12. Левківський М.В. Історія педагогіки: навч.-метод. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 190 с.
13. Мазоха Д. С. Педагогіка: навч. посібник для студ. вищ. пед. ун-тів. К.: ЦНЛ, 2005. 232 с.
14. Мазоха Д. С., Н.І. Опанасенко. Педагогіка: навч. посібник для студ. вищ. пед. ун-тів. К.: ЦНЛ, 2005. 232 с.
15. Макарова Л.І., Гах Й.М. Основи психології і педагогіки: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: ЦНЛ, 2005. 116с.
16. Марчук О. Виховний контент щедрівок та колядок ХІХ століття в контексті етнопедагогіки. [Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. 2021. Вип. 1 \(45\). С. 59-64.](#)
17. Марчук О. О. Внесок С. Русової в порівняльну педагогіку початку ХХ століття. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського*. Серія: педагогіка і психологія.

Вінниця.2021. № 65. С. 114-118.

18. Марчук О. О. Основні напрями роботи волинського гімнастичного товариства «Сокіл» на початку ХХ ст. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Випуск 13 (56). Рівне: РДГУ, 2016. С. 30-33.

19. Марчук О., Новак В. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури як педагогічна проблема *Всеукраїнська науково-теоретична конференція до Дня науки в Україні Пріоритетні напрями наукових досліджень в Україні в умовах воєнного стану: Матеріали всеукраїнської науково-теоретичної конференції до Дня науки в Україні, Київ, 19 травня 2023 р.* – К.: КТГГ, 2023. С. 488-492.

20. Мельничук Л.Б. Педагогічні умови громадянського виховання молодших школярів. Рівне: Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка С. Дем'янчука, 2013. 182 с.

21. Мельничук С.Г. Педагогіка: (Теорія виховання): навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: ВД "Слово", 2012. 288 с.

22. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів. К., 2003. 616 с.

23. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів. К., 2009. 656 с.

24. Мудрик С.Б. Рухливі ігри на уроках фізичної культури: навч.-метод. посібник для вчителів мол. класів, студ. вищ. навч. закладів. Луцьк: Надстир'я, 1996. 152 с.

25. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І., Вовк Л.П. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум: підручник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Знання-Прес, 2004. 445 с.

26. Пагута Т. І., Мельничук Л. Б. Загальні основи педагогіки : навчально-методичний посібник. Рівне, 2008. 196 с.

27. Присяжнюк С.І. Фізичне виховання: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: ЦУЛ, 2008. 502 с.

28. Семенюк Т.В. Школознавство. *Технології професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів: Навчальний посібник / За заг. ред. О.А. Дубасенюк*. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-тет, 2001. С. 141-184.

29. Сотник Ж. Г., Велінець П. В., Мішак Е. В. Формування духовності та фізичної досконалості козацької молоді у період Запорозької Січі. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць. № 2 (22)*. Рівне: РВЦ МЕРУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2019. С. 235-246.

30. Федорович О.В., Колосинська М.П. Аспекти фізичного та родинного виховання в системі національної освіти: посібник для студ. вищ. навч. закладів. Рівне: Тетіс, 2011. 64 с.

31. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посібник для студ. вищ. пед. закладів освіти. Тернопіль: Навч.книга-Богдан, 2003. 192 с.

32. Шиян О.І. Здорова школа: аспекти духовного здоров'я: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів/ О.І.Шиян, Л.Г.Кудрик.- Л.: Кольорове небо, 2011.- 92с.

33. Яворська Г.Х. Педагогіка для правників: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Знання, 2004. 335 с.

34. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів, що навч. за пед. спец. К.: Либідь, 2002. 560 с.

Допоміжна

35. Бандурка О.М., Тюріна В.О., Федоренко О.І. Основи психології і педагогіки: підручник для вищ. навч. закладів МВС України. Х., 2003. 336с.

36. Бузюн О.І., Завацький В.І., Завацька Л.А. Практикум з фізичної культури: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Луцьк: Надстир'я, 1994. 216 с.
37. Варій М.Й., В.Л. Ортинський. Основи психології і педагогіки.: навч. посібник для студ.вищ. навч. закладів. К.: Центр учбової літератури, 2007.376с
38. Вітенко І.С. Основи психології. Основи педагогіки: навч.-метод. посібник для студентів вищ. навч. закладів. Чернівці: Книги-XXI, 2006. 200 с.
39. Джеджера К. В., Шагай Н.М. Основи педагогіки і психології: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Рівне: "Волинські обереги", 2011. 392 с.
40. Колесніченко Л.А., Борисенко Л.Л. Основи психології та педагогіки: навч.-метод. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: КНЕУ, 2002. 157с.
41. Лісова С.В. Основи психології і педагогіки: навч.- методичний посібник для студ. Вузу. Рівне: РІС КІСУ, 1999. 73 с.
42. Марчук О. О. Навчання й виховання дітей і молоді в освітньо-культурних установах Волинської губернії та Волинського воєводства. Монографія. Рівне: Видавець О. Зень, 2019. 329 с.
43. Марчук О. О. Підготовка майбутніх вихователів до використання здоров'язбережувальних технологій в ЗДО. *Проблеми та перспективи олімпійського руху в ХХІ столітті : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Рівне, 22–23 вересня 2022 року). Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука.* Рівне : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 37-40.
44. Марчук О., Мельничук Л., Шкабаріна М. Формування здоров'язбережувальної компетенції здобувачів дошкільної освіти в умовах воєнного стану. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»):* журнал. 2023. № 5(11). С. 634-644.
45. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. Київ: Академвидав, 2013. 464 с.
46. Романовська Л.І., Подкоритова Л.О. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник. Л.: "Новий Світ - 2000", 2011. 452 с.
47. Степанов О.М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки. К.: Академвидав, 2006. 520 с.

Електронні ресурси

48. Березівська Л. Реформування шкільної освіти в умовах державотворення)початок 90-х років ХХ ст. URL: https://lib.iitta.gov.ua/711683/2/Mir_2011_6_5.pdf
49. Волкова Н. М. Педагогіка. К., 2007. 616 с. Електронний підручник. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/library/volkova.pdf>.
50. Дистанційна, сімейна чи екстернат: яку форму навчання обрати? URL: <https://osvitoria.media/opinions/dystantsijna-simejna-chy-eksternat-yaku-formu-navchannya-obraty/>
51. Євтух М. Б., Лузік Е. В. Дибкова Л. М. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень : моногр. К. : КНЕУ, 2010. 248 с. URL: <https://core.ac.uk/reader/78514100>.
52. Задорожна-Княгницька Л. В. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта». Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с. URL: http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2109/1/np_zagalni_osnovy.pdf
53. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. К., «Освіта України», «КНТ», 2008. 528 с. URL: http://kipt.com.ua/wp-content/uploads/2018/12/Pedagogika_Zaychenko.pdf
54. Закон України «Про освіту» URL: https://urst.com.ua/act/pro_osvitu

55. Зміст процесу виховання URL: <http://ibib.ltd.ua/soderjanie-protssessa-vozpitanija-26167.html>
56. Інклюзивне навчання URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>.
57. Історія зарубіжної педагогіки: конспект лекцій / Упорядники: Л.В. Маляр, М.І. Кухта. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. 64 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/33216>
58. Класифікація методів навчання URL: <https://buki.com.ua/news/metodi-navchannya-pro-yaki-mae-znaty-kozhniy-vykladach/>
59. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіт України URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>
60. Левківський М.В. Історія педагогіки: навч.-метод. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 190 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Levkivskiy_Mykhailo/Istoriia_pedagogiky.pdf
61. Національна доктрина розвитку освіти URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
62. Нова Українська Школа URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.
63. Нова українська школа: як відновити реформу URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2023/04/11/253724/>
64. Освіта в умовах воєнного стану <https://eo.gov.ua/osvita-v-umovakh-voiennoho-stanu/2022/04/11/>
65. Педагогіка-наука про виховання людини. Предмет і завдання педагогіки <https://studentam.net.ua/content/view/2299/85/>
66. Система освіти України URL: <http://education-ua.org/sistema-osviti.php>.
67. Українські платформи та ресурси для самоосвіти вчителя: URL: <https://cprppkovel.osv.org.ua/ukrainski-platformi-ta-resursi-dlya-samoosviti-vchitelya-08-43-36-12-11-2021/>.
68. Управління НУШ URL: https://lib.iitta.gov.ua/706820/1/dyg-2017-01-KalininaLM_Upravlinnya_novoyu_ukr_shkoloyu.pdf.
69. Формування і розвиток особистості URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14319/>
70. Школо, ми разом! URL: <https://mon.gov.ua/ua>
71. Ярошинська О.О. Загальні основи педагогіки. Навчально-методичний посібник. Умань: РВЦ «Софія». 2008. 152 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/421351.pdf